

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΝΗΣΟΥ ΧΡΥΣΗΣ (Ε.Πα.Σ.Δ.Χ.)

Ηράκλειο, 13 Μαΐου 2022

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
«Ξεκάθαρες απαντήσεις στα κρίσιμα ερωτήματα για τη Χρυσή»

Είναι φέτος κλειστή για τους επισκέπτες η νήσος Χρυσή;, γιατί απαγορεύεται η είσοδος στο κεδρόδασος;, πόσο καιρό θα ισχύει αυτό το νέο καθεστώς;, γιατί λαμβάνονται έκτακτα μέτρα στη Χρυσή και όχι σε άλλη προστατευόμενη περιοχή της Κρήτης;, θα βλάψει αυτή η κατάσταση τα οικονομικά συμφέροντα του τόπου;, συμφωνεί ή διαφωνεί πραγματικά η τοπική κοινωνία;,

είναι μερικά μόνο από τα ερωτήματα που τίθενται επιτακτικά τους τελευταίους δύο μήνες και για τα οποία υπάρχει έντονη αντιπαράθεση και αρκετή παραπληροφόρηση. Για την ενημέρωση των πολιτών, που επιθυμούν να μάθουν για τα πραγματικά γεγονότα καθώς και για την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει το φυσικό περιβάλλον στη Χρυσή, η Επιτροπή υπεύθυνη για την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης απαντάει σε 15 κρίσιμα ερωτήματα.

1) Έχει απαγορευτεί φέτος η πρόσβαση στο νησί; Πώς θα διεξάγεται η επισκεψιμότητα;

Κατηγορηματικά, και παρά τα όσα παραπλανητικά λέγονται, ΟΧΙ. Η νέα απόφαση λειτουργίας της νήσου Χρυσή (ΦΕΚ 1414/Β/2022) θεσπίζει προσωρινές (για το τρέχον έτος) ρυθμίσεις για την επισκεψιμότητα και συγκεκριμένα, θέτει όρια στη μαζική αποβίβαση τουριστών, επιτρέπει τη χρήση των παραλιών στους λουόμενους και αποτρέπει τους επισκέπτες από την πρόσβαση και παραμονή εντός του ευαίσθητου δασικού οικοσυστήματος.

Έτσι, για τους επόμενους μήνες:

- Δεν επιτρέπεται η αποβίβαση επισκεπτών από επιβατηγά τουριστικά πλοία (ημερόπλοια), επιβατηγά τουριστικά ολικής ναύλωσης και ιδιωτικά σκάφη αναψυχής στη νήσο Χρυσή, παρά μόνο επιτρέπεται να κάνουν τον περίπλου του νησιού καθώς και στάσεις πλησίον των παραλιών.
- Επιτρέπεται στους επισκέπτες να κάνουν χρήση των παραλιών για μπάνιο, χωρίς όμως να επιτρέπεται η πρόσβαση στην ενδοχώρα του νησιού και εντός του επαπειλούμενου οικοτόπου.

- Το προσωπικό φύλαξης και εποπτείας, άτομα ή ομάδες που πραγματοποιούν επιστημονική έρευνα καθώς και φυσικά μόνο πρόσωπα που έχουν νόμιμα δικαιώματα, εξαιρούνται των παραπάνω περιοριστικών μέτρων.

2) Τι είναι το Σχέδιο Δράσης για τη νήσο Χρυσή και γιατί έγινε νόμος του Κράτους;

Το Σεπτέμβριο του 2021 το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξέδωσε την Κοινή Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής της νήσου Χρυσή και έγκριση Σχεδίου Δράσης» (ΦΕΚ 617/Δ), με στόχο την άμεση λήψη διοικητικών και διαχειριστικών μέτρων που θα θεραπεύουν τα προβλήματα που έχουν διαχρονικά οδηγήσει στην υποβάθμιση της προστατευόμενης περιοχής. Είναι η πρώτη, πιλοτική περιοχή στην Ελλάδα που εφαρμόζονται οι διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (ν.4685/2020, άρθρο 47) σχετικά με την επείγουσα υλοποίηση σχεδίων δράσης και συγκεκριμένων διαχειριστικών μέτρων για τη βελτίωση και διατήρηση των προστατευόμενων περιοχών.

Το Σχέδιο Δράσης για τη Χρυσή είναι ένα θεσμικό εργαλείο, με ισχύ για 3 (2+1) χρόνια από τη δημοσίευσή του, που αποσκοπεί- με συνεργασίες και προγραμματικές συμβάσεις- να αποκαταστήσει τις συνθήκες νομιμότητας, τη βιωσιμότητα και διατήρηση του σπάνιου οικοτόπου και να θέσει τις βάσεις για την αρμονική συνύπαρξη επισκεπτών και φύσης, στο πλαίσιο μιας βιώσιμης ανάπτυξης.

3) Γιατί η Χρυσή έχει ιδιαίτερο καθεστώς προστασίας που πρέπει να εφαρμοστεί;

Η νήσος Χρυσή έχει τεθεί υπό αυστηρό καθεστώς προστασίας λόγω των φυσικών της χαρακτηριστικών, της σπάνιας χλωρίδας και του αρχαιολογικού της ενδιαφέροντος που την καθιστούν μοναδική αλλά, ταυτόχρονα, ευάλωτη στην αλόγιστη εκμετάλλευση. Η εντατική πίεση που ασκείται στο οικοσύστημα, ιδιαίτερα κατά τη θερινή περίοδο, σε συνδυασμό με τις δυσμενείς συνθήκες της κλιματικής αλλαγής έχουν οδηγήσει όλες τις περιβαλλοντικές διαδικασίες στο νησί σε υποβάθμιση, γεγονός το οποίο ίσως είναι μη αναστρέψιμο με φυσικό τρόπο (αναγέννηση, αναβλάστηση, αποκατάσταση).

Η Χρυσή προστατεύεται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, καθώς συμπεριλαμβάνεται με το γειτονικό Μικρονήσι, ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης, στο δίκτυο Natura 2000. Επίσης, είναι κηρυγμένη ως **Αρχαιολογικός χώρος, Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, Καταφύγιο Άγριας Ζωής και, Αναδασωτέα έκταση**. Η βοσκή αιγών, προβάτων και μεγάλων ζώων καθώς και η υλοτομία δασικών θάμνων και δένδρων απαγορεύονται με δασικές αστυνομικές διατάξεις, ενώ η «**Αλυκή Χρυσής**» προστατεύεται με Προεδρικό Διάταγμα ως μικρός νησιωτικός υγρότοπος.

4) Ποιες είναι οι κυριότερες πιέσεις και απειλές για το φυσικό περιβάλλον του νησιού;

Οι κύριες πιέσεις και απειλές, όπως καταγράφονται και τεκμηριώνονται από επιστημονικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων (LIFE-JUNICOAST, LIFE-IP 4 NATURA κα), αφορούν στον μαζικό τουρισμό, την ελεύθερη κατασκήνωση σε παραπήγματα και σκηνές, την έλλειψη πληροφόρησης του κοινού, την παραγωγή

απορριμμάτων, τον κίνδυνο εκδήλωσης πυρκαγιάς, την παράνομη βόσκηση και το κυνήγι κατά τους χειμερινούς μήνες, την εισαγωγή ξενικών φυτικών ειδών και την επιδείνωση των κλιματολογικών συνθηκών.

Σύμφωνα με τις αρμόδιες ανακριτικές Αρχές, η παραβατική δραστηριότητα εξακολουθεί μέχρι σήμερα να μαίνεται σχεδόν ανεξέλεγκτη στη Χρυσή, καθώς υποβάλλονται με αμείωτη συχνότητα μηνύσεις για παράνομες δραστηριότητες υπαίθριου εμπορίου, κατασκήνωση, παράνομα εγκατεστημένα αντλητικά συγκροτήματα και επιφανειακούς αγωγούς μεταφοράς νερού από πηγάδια, παράνομες διανοίξεις πηγαδιών, αυθαίρετες κατασκευές/παραπήγματα πλησίον της παραλίας και εντός του κεδρόδασους, διάνοιξη χωματόδρομων, παράνομη χρήση και κυκλοφορία τετράτροχων, περιβαλλοντική ρύπανση κ.α.

5) Κινδυνεύει ο οικότοπος προτεραιότητας του θαλάσσιου κέδρου (άρκευθος);

Τα τελευταία είκοσι χρόνια ο οικότοπος προτεραιότητας του άρκευθου στη Χρυσή παρουσιάζει σοβαρότατη και εμφανή υποβάθμιση. Η άσκηση παράνομων δραστηριοτήτων, η αυξημένη επισκεψιμότητα τους καλοκαιρινούς μήνες, η παράνομη υπεράντληση νερού από τα πηγάδια και η υπερβόσκηση ασκούν στο οικοσύστημα έντονη και καταστροφική πίεση η οποία έχει προκαλέσει, μεταξύ άλλων, εκτεταμένες ξηράνσεις στη δασική βλάστηση που προβληματίζουν φορείς, επιστήμονες και την τοπική κοινωνία.

Σύμφωνα με την **Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη** που εκπονήθηκε το 2015 για τη Χρυσή, τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο οικότοπος προτεραιότητας αφορούν τόσο στις ξηράνσεις όσο και στην αδυναμία φυσικής αναγέννησης. Επιπρόσθετα, οι αμμοθίνες σε πολλά σημεία έχουν υποχωρήσει αισθητά (έκθεση των ριζών). Η υποβάθμιση του προστατευόμενου οικοτόπου είναι εμφανής σήμερα λόγω της ανθρώπινης πίεσης (κατασκήνωση, χρήση των ριζών ως καύσιμη ύλη, κυκλοφορία οχημάτων, παράνομη βόσκηση κ.α), ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών, που έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία αναβλάστησης των αρκεύθων.

Στην πρόσφατη αυτοψία (29/4/2022) της Επιτροπής και υπηρεσιακών στελεχών στη νήσο, οι παραπάνω φόβοι επιβεβαιώθηκαν με το χειρότερο δυνατό τρόπο, καθώς δεν υπάρχει καθόλου φυσική αναγέννηση, κατά θέσεις (π.χ. Ν.Δ) το κεδρόδασος είναι ολοκληρωτικά κατεστραμμένο (καθολική ξήρανση και υπερίσχυση υποδεέστερων χωροκατακτητικών ειδών), στο βόρειο τμήμα εμφανίζεται μικρή αναβλάστηση των δέντρων αλλά η ξήρανση υπερβαίνει το 50% της βλάστησης και, ο οικότοπος των αμμοθινών είναι έντονα υποβαθμισμένος από τις ποικίλες πιέσεις, με τη στάθμη της άμμου να έχει υποχωρήσει κατά τόπους έως και μερικά μέτρα.

6) Πώς προστατεύεται και πώς διαχειρίζεται η Χρυσή;

Η Χρυσή και το Μικρονήσι προστατεύονται βάσει των νομοθετικών διατάξεων που διέπουν τις αρχαιότητες, τις αναδασωτέες εκτάσεις και τις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου NATURA. Κάθε μη επιτρεπόμενη δραστηριότητα ή επέμβαση, που διαπιστώνεται στους περιοδικούς ελέγχους των αρμόδιων Αρχών (δασική υπηρεσία, αστυνομία, δημοτική

αστυνομία, λιμεναρχείο), τιμωρείται με την επιβολή διοικητικών κυρώσεων και προστίμων. Η δυσκολία πρόσβασης και η αδυναμία καθημερινής φύλαξης και τακτικής εποπτείας καθιστούν την αποτελεσματική προστασία του φυσικού περιβάλλοντος ένα δυσεπίλυτο πρόβλημα.

Η διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής ανήκει στην αρμοδιότητα του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ). Ο Οργανισμός ενσωμάτωσε στο δυναμικό του τους πρώην Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και, στη συγκεκριμένη περίπτωση, τον Φορέα Διαχείρισης Π.Π. Κεντρικής και Ανατολικής Κρήτης. Με τη δημοσίευση του σχετικού ΦΕΚ και την έγκριση του ειδικού Σχεδίου Δράσης για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της νήσου Χρυσή, η Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση των μέτρων και δράσεων που προβλέπεται να εφαρμοστούν τα επόμενα χρόνια. Αναμένεται, επιπλέον, σύντομα και η λειτουργία της Μονάδας Π.Π. Ανατολικής Κρήτης.

7) Τι επιδιώκει να εφαρμόσει η Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης;

Η Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή εποπτεύει την υλοποίηση των προβλεπόμενων δράσεων και μέτρων διατήρησης και διασφαλίζει τις επιχειρησιακές συνθήκες για την έγκαιρη και αποτελεσματική εκτέλεση τους. Αξιολογεί και ιεραρχεί τις προτάσεις των Φορέων Υλοποίησης των δράσεων, κατευθύνει και παρακολουθεί την υλοποίησή τους ανά στάδιο και, συνεργάζεται και λειτουργεί ως συντονιστικό όργανο μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών καθώς και του Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α..

Στόχο για τη δραστηριότητα της Επιτροπής στη νήσο Χρυσή αποτελεί η δημιουργία και διατήρηση των ικανών συνθηκών για **(1)** την απαρέγκλιτη εφαρμογή της νομιμότητας, **(2)** την αποκατάσταση του υποβαθμισμένου φυσικού περιβάλλοντος και τοπίου και, **(3)** την ανάπτυξη του κατάλληλου μοντέλου βιώσιμης διαχείρισης και διακυβέρνησης της προστατευόμενης περιοχής.

8) Ποιες είναι οι δράσεις του Σχεδίου που είναι σε προτεραιότητα υλοποίησης;

Σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του ΦΕΚ 617/Δ/2021, οι υψηλής προτεραιότητας δράσεις, όπως ιεραρχήθηκαν από την Επιτροπή μετά την αξιολόγηση αναλυτικών και κοστολογημένων προτάσεων, είναι οι εξής:

- ✓ Φορέας υλοποίησης, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης - Πανεπιστήμιο Κρήτης (ΜΦΙΚ-ΠΚ) σε συνεργασία με Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (ΜΑΙΧ):
 - Παρακολούθηση οικοτόπων και ειδών προτεραιότητας.
 - Διαχειριστικές δράσεις διατήρησης τύπων οικοτόπων, χλωρίδας και πανίδας Κοινοτικού και Εθνικού ενδιαφέροντος.
 - Απομάκρυνση ξενικών ειδών χλωρίδας και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης.
 - Διερεύνηση αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης των αναγκαίων μέτρων.

- ✓ Φορέας υλοποίησης, Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ):
 - Χαρτογράφηση και παρακολούθηση θαλάσσιων οικοτόπων (ζώνη Ποσειδωνίας).
- ✓ Φορέας υλοποίησης, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης (ΑΔΚ):
 - Σύνταξη και εφαρμογή σχεδίου φύλαξης και εποπτείας.
 - Μελέτη καθορισμού αριθμού, εποχής και ωρών ημερήσιας διαμονής επισκεπτών.
 - Απομάκρυνση του πληθυσμού φασιανών και οικόσιτων ζώων.
 - Δράσεις ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης – Δημοσιοποίηση (open-data) ερευνητικών δεδομένων βιοποικιλότητας.
- ✓ Φορέας υλοποίησης, Δήμος Ιεράπετρας:
 - Σήμανση περιμετρικής πορείας, ως κύριας διαδρομής.
 - Κατάργηση αυτοσχέδιων δρόμων με ειδική σήμανση.
 - Μελέτη εγκατάστασης λιμενικής προβλήτας.
 - Μελέτη και εφαρμογή συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων.

9) Υπάρχουν στο νησί νομίμως υφιστάμενες υποδομές και δραστηριότητες;

Στη Χρυσή σήμερα δεν υπάρχουν αδειοδοτημένες υποδομές υποδοχής και εξυπηρέτησης επισκεπτών. Για την εκτέλεση έργων και δραστηριοτήτων εντός της προστατευόμενης περιοχής ισχύουν οι νομοθετικές διατάξεις και οι εγκριτικές διαδικασίες που προβλέπονται για αρχαιολογικούς χώρους και αναδασωτές εκτάσεις.

Για τρίτη συνεχή χρονιά και έως το τέλος του τρέχοντος έτους, βρίσκεται σε ισχύ η σχετική απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού & Αθλητισμού (ΦΕΚ 1864/Β/2020), σύμφωνα με την οποία οι παραλίες "Πελεγκρίνα" και "Βουγιού Μάτι" στον αρχαιολογικό χώρο της νήσου Χρυσή (Γαϊδουρονήσι) εξαιρούνται της παραχώρησης της απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας, και δεν επιτρέπεται η άσκηση δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τους λουόμενους ή την αναψυχή του κοινού.

Επίσης, σύμφωνα με την αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στη Χρυσή δεν υπάρχουν αδειοδοτημένα σημεία υδροληψίας (άδειες χρήσης νερού).

10) Είναι αδειοδοτημένοι και ασφαλείς οι υφιστάμενοι προβλήτες στο νησί;

Στη νήσο Χρυσή υπάρχουν σήμερα τέσσερις (4) προβλήτες, μία στη θέση «Βουγιού Μάτι» νότια και, τρεις στη θέση «Αυλάκι» βορειοδυτικά. Οι κατασκευές αυτές είναι παράνομες και αυθαίρετες, γιατί έγιναν χωρίς την άδεια των αρμόδιων αρχών και χωρίς τις απαραίτητες εκ του νόμου τεχνικές μελέτες και ως εκ τούτου, είναι ανεπαρκείς και επισφαλείς ως προς τη χρήση τους. Η Κτηματική Υπηρεσία Λασιθίου έχει εκδώσει πρωτόκολλα κατεδάφισης, τα οποία έχουν καταστεί δικαστικά αμετάκλητα, για τους προβλήτες καθώς οι αυθαίρετες κατασκευές έχουν προκαλέσει σημαντική αλλοίωση του αιγιαλού.

11) Τι συμβαίνει με τις κατεδαφίσεις αυθαιρέτων κατασκευών, την αποκομιδή των απορριμμάτων και τον κίνδυνο πυρκαγιάς;

Το φαινόμενο της αυθαίρετης κατασκευής παραπηγμάτων (πρόχειρων κατασκευών και σκηνών), που ανά τακτά χρονικά διαστήματα καθαιρούνται από τις αρμόδιες Αρχές και κάθε

καλοκαίρι βρίσκονται ξανά στη θέση τους, δεσπόζει στο μοναδικό φυσικό οικοσύστημα της νήσου, υποβαθμίζει την αξία του τουρισμού στην Κρήτη και δυσφημεί τον τόπο και τους ανθρώπους του. Δεκάδες μηνύσεις έχουν διαχρονικά υποβληθεί από τη Δασική Υπηρεσία Λασιθίου στις αρμόδιες δικαστικές αρχές, πολλές από τις οποίες βρίσκονται στο στάδιο προκαταρκτικής εξέτασης από την Εισαγγελία Λασιθίου.

Το τελευταίο "επεισόδιο" κατεδάφισης είκοσι (20) αυθαίρετων κατασκευών, εντός της αναδασωτέας περιοχής από την υπεύθυνη Υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ολοκληρώθηκε πρόσφατα (11/5/2022) με την οριστική απομάκρυνση όλων των υλικών καθαίρεσης εκτός του νησιού, με χρήση πλωτής πλατφόρμας μεταφοράς στην οποία επιπλέον φορτώθηκαν και τα λογής σκουπίδια που δασοφύλακες της Δασικής Υπηρεσίας Λασιθίου συνέλεξαν από όλη την έκταση του νησιού.

Η αποκομιδή των (αστικών) απορριμμάτων, που παράγουν οι διαμένοντες και οι επισκέπτες στο νησί, ανήκει στην ευθύνη του Δήμου Ιεράπετρας, στα διοικητικά όρια του οποίου βρίσκονται η Χρυσή και το Μικρονήσι. Λόγω των απρόβλεπτων καιρικών συνθηκών και της απόστασης από την ενδοχώρα της Κρήτης, τόσο η απομάκρυνση των σκουπιδιών όσο και η μεταφορά των μπαζών γίνονται πολύπλοκες και δυσχερείς διαδικασίες με αποτέλεσμα, συχνά να παρατηρείται το ρυπογόνο φαινόμενο της συγκέντρωσης απορριμμάτων σε συγκεκριμένες θέσεις πάνω στο νησί, γεγονός που αυξάνει δραματικά τον κίνδυνο εκδήλωσης πυρκαγιάς.

12) Υπάρχουν στο νησί ιδιωτικές και δημόσιες εκτάσεις;

Το θέμα της κυριότητας εκτάσεων στη Χρυσή και στο Μικρονήσι, τόσο εκ μέρους ιδιωτών όσο και του Ελληνικού Δημοσίου, είναι κρίσιμης σημασίας και έχει καθοριστικό ρόλο για τη λειτουργία και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής.

Για το λόγο αυτό, και με στόχο την πλήρη και οριστική αποτύπωση των εμπράγματων δικαιωμάτων επί της νήσου, ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., συνδράμοντας το έργο της Επιτροπής, ανέθεσε σε εξειδικευμένους νομικούς συμβούλους την εκπόνηση σχετικού πορίσματος, που θα συγκεντρώνει και αξιολογεί όλα τα δεδομένα και θα προτείνει λύσεις για την αποκατάσταση της νομιμότητας, μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους.

13) Γιατί η Επιτροπή εισηγήθηκε τον περιορισμό της επισκεψιμότητας στο νησί φέτος;

Στην 3^η τακτική συνεδρίαση της Επιτροπής του Σχεδίου Δράσης (Ιανουάριος 2022), οι προσκεκλημένοι συμμετέχοντες, εκπρόσωποι/επικεφαλής όλων των αρμόδιων τοπικών Αρχών, παρουσίασαν τη διαχρονική δράση των υπηρεσιών τους για την προστασία της νήσου, την επιχειρησιακή τους επάρκεια, θέματα παραβατικότητας που αντιμετωπίζουν και, τις προτάσεις τους στα κρίσιμα ζητήματα της φύλαξης και της επισκεψιμότητας.

Οι κυριότερες διαπιστώσεις, όπως αποτυπώνονται στα πρακτικά της συνεδρίασης, είναι:

- Το υφιστάμενο καθεστώς φύλαξης και εφαρμογής του νομικού πλαισίου προστασίας δεν έχει, μέχρι σήμερα, αλλάξει ή βελτιωθεί. Επιπλέον, οι αρμόδιες υπηρεσίες δήλωσαν ρητά ότι, υπό τις ισχύουσες δυσμενείς συνθήκες (υποστελέχωση υπηρεσιών, δυσκολία πρόσβασης στο νησί, έλλειψη υποδομών

εποπτείας), είναι πρακτικά αδύνατον να ασκούν αποτελεσματική φύλαξη και έλεγχο στον αριθμό και τις δραστηριότητες των επισκεπτών, που κατά την καλοκαιρινή περίοδο αιχμής ξεπερνούν τους 2000 ημερησίως.

- Δεν υπάρχει καμία νόμιμη υποδομή για τη στοιχειώδη εξυπηρέτηση των επισκεπτών και, δεν υπάρχει δυνατότητα παροχής πρώτων βοηθειών σε περίπτωση ανάγκης.
- Το μοναδικό φυσικό περιβάλλον και ο οικότοπος του αρκέυθου έχουν κατάφωρα, και ίσως ανεπανόρθωτα, πληγεί από την ένταση των δραστηριοτήτων της καλοκαιρινής περιόδου και, το δασικό οικοσύστημα κινδυνεύει άμεσα με εξαφάνιση εάν δεν ληφθούν δραστικά μέτρα αντιμετώπισης και αποκατάστασής του, ενώ τα μέχρι τώρα μέτρα προστασίας του αποδεικνύονται ανεπαρκή.

Για τους παραπάνω λόγους και καθώς η **σύνταξη και εφαρμογή νέου σχεδίου φύλαξης και Κανονισμού Λειτουργίας** προβλέπεται να έχουν ολοκληρωθεί έως τις αρχές του επόμενου έτους, η Επιτροπή αποφάσισε να εισηγηθεί τον περιορισμό της "μαζικής" και ανεξέλεγκτης αποβίβασης τουριστών στο νησί για ένα έτος, έως ότου εφαρμοστούν τα στοιχειώδη μέτρα προστασίας και αποκατάστασης της περιοχής και ενεργοποιηθούν τα μέτρα εποπτείας και φύλαξης. Επίσης, είναι κρίσιμο να υλοποιηθούν οι απαραίτητες υποδομές, που έχουν υψηλό δείκτη προτεραιότητας με το Σχέδιο Δράσης, τόσο για τους επισκέπτες όσο και για το προσωπικό φύλαξης, έτσι ώστε η Χρυσή να προσφέρει τις κατάλληλες υπηρεσίες στον τουρισμό και με το σωστό τρόπο.

14) Είναι τα βραχυπρόθεσμα μέτρα προστασίας και αποκατάστασης, που λαμβάνονται, ενάντια στο συμφέρον της τοπικής κοινωνίας και του Δήμου Ιεράπετρας;

Η θλιβερή κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η Χρυσή είναι αποτέλεσμα κυρίως των αλόγιστων ανθρώπινων παρεμβάσεων και δευτερευόντως της κλιματικής μεταβολής. Το νησί υπήρξε για δεκαετίες αντικείμενο ληστρικής εκμετάλλευσης, η οποία αλλοίωσε το μοναδικό φυσικό περιβάλλον και υποβάθμισε την ποιότητα του τοπίου της Ιεράπετρας. Η δυσμενής αυτή κατάσταση είναι πασιφανής και δεν υπάρχει κανείς που να μπορεί πλέον να ισχυριστεί το αντίθετο. Το κεδρόδασος ξεράθηκε, οι αμμοθίνες καταστράφηκαν, το νησί γέμισε σκουπίδια και κάθε λογής ακαθαρσίες, τα πηγάδια στέρεψαν ή υφαλμύρισαν, το τοπίο υποβαθμίστηκε, η παραβατικότητα άνησε...

Η Κρήτη, το Λασιθί, η Ιεράπετρα, δεν ανήκουν σε κάποιο τριτοκοσμικό κράτος όπου αντισυνταγματικά προκρίνονται τα ιδιοτελή οικονομικά συμφέροντα έναντι της κοινής ωφέλειας και, αβίαστα θυσιάζονται οι φυσικοί πόροι και το περιβάλλον για την ικανοποίηση πρόσκαιρων οικονομικών απαιτήσεων. Το ουσιαστικό, δίκαιο και διαρκές, συμφέρον της τοπικής κοινωνίας δεν είναι η κοντόφθαλμη θεώρηση του «εύκολου» κέρδους για τους λίγους αλλά η σταθερή επένδυση στη βιωσιμότητα για το κοινωνικό σύνολο και κυρίως τις μελλοντικές γενιές. Το Σχέδιο Δράσης επενδύει στη νομιμότητα, την αποκατάσταση, τη διατήρηση και την εξέλιξη, δημιουργώντας σταθερά θεμέλια με μακρόπνοο ορίζοντα για τη βιώσιμη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής.

15) Τι θα γίνει με τη διαχείριση της νήσου μετά το Σχέδιο Δράσης;

Το σύνολο του έργου και των δράσεων που υλοποιεί η Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης θα αποτελέσει, μετά την ολοκλήρωση του, "προϊκα" για τη μονάδα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών Ανατολικής Κρήτης, του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.), η οποία θα αποτελέσει και το διάδοχο σχήμα διαχείρισης.

Η επιτυχής έκβαση του έργου της Επιτροπής, όσον αφορά τουλάχιστον στην εφαρμογή της νομιμότητας και την αποκατάσταση του μοναδικού οικοτόπου, θα δημιουργήσει τις ευνοϊκές αυτές συνθήκες που θα επιτρέψουν στο νέο φορέα να ασκεί αποτελεσματικά την Κοινοτική και Εθνική πολιτική διαχείρισης για τις Προστατευόμενες Περιοχές. Σε κάθε περίπτωση, η υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης θα προσδώσει επιπρόσθετη αξία στη διατήρηση και λειτουργία της νήσου, ως ένας εξαιρετικός περιβαλλοντικός προορισμός που σέβεται τη φύση και τον άνθρωπο.

Σημειώσεις προς τους Συντάκτες

1. Για την πλήρη και ελεύθερη πρόσβαση κάθε ενδιαφερομένου στα αποτελέσματα των εργασιών της Επιτροπής για τη νήσο Χρυσή, έχει δημιουργηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης ο ειδικός διαδικτυακός χώρος: "[Σχέδιο Δράσης για τη Νήσο Χρυσή](#)".